

Inzenden scores

Uiterlijk 5 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-Regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

a. 10 scorepunten vooraf;

b. het aantal voor de beantwoording van de vragen en voor de vertaling toegekende scorepunten;

c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Grieks VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Tekst 1

Maximumscore 2

- 1 Het onderscheid tussen (wat onrecht is volgens) νόμος / conventie / wet en (wat onrecht is volgens) φύσις / natuur.

Maximumscore 2

- 2 ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσιν (regel 4-5) 1
(αὐτοὶ ἄν) τὸ ἴσον ἔχωσι (φαυλότεροι ὄντες) (regel 6-7) 1
Onjuist: (τὸ) πλεονεκτεῖν (regel 5) / (τὸ) πλέον (τῶν ἄλλων ζητεῖν) ἔχειν (regel 6 en regel 8).

Maximumscore 2

- 3 ἐκφοβέω betekent niet „bang zijn voor” maar „bang maken”.
Onjuist: in het Grieks staat „meer willen hebben” in plaats van „zichzelf bevoordelen” / in het Grieks staat „sterkere mensen” in plaats van sterke mensen / in het Grieks wordt een participiumconstructie gebruikt in plaats van een persoonsvorm.

Maximumscore 2

- 4 τῶν ἄλλων (regel 6)
αὐτοὶ (regel 6)
τῶν πολλῶν (regel 8)
Goed rekenen φαυλότεροι ὄντες (regel 7)
Onjuist: de persoonsvormen λέγουσιν (regel 5) ἀγαπῶσι (regel 6), ἔχωσιν (regel 7) en καλοῦσιν (regel 8).
Indien 2 antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen.
Indien 1 antwoord goed, geen scorepunt toekennen.

Maximumscore 2

- 5 ἀγαπῶσι (αὐτοί) (regel 6)
Onjuist: alleen αὐτοί; οἶμαι (regel 6)

Maximumscore 2

- 6 (αὐτοὶ) ἄν τὸ ἴσον ἔχωσιν (regel 6-7)
Onjuist: alleen αὐτοί; οἶμαι (regel 6)

Maximumscore 2

- 7 c
De wet van de natuur bepaalt dat de sterke het wint van de zwakke. / De drie andere wetten keuren het recht van de sterkste af.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

11**Maximumscore 2**

- 8 Xerxes stond wél in zijn recht, want hij handelde volgens het recht van de sterkste / hij deed wat volgens de natuur gerechtvaardigd was.

Maximumscore 1

- 9 A

Maximumscore 2

- 10 Herodotos vat νόμος op als (respect voor) gewoonte / conventie (die binnen een bepaalde groep absoluut geldt, maar van groep tot groep sterk kan verschillen).
Kallikles vat νόμος op als de (universele) νόμος τῆς φύσεως / het recht van de sterkste.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

11**Maximumscore 2**

- 11 Voor Plato bestond er een hecht verband tussen filosofie en politiek. Hij had als ideaal de filosoof-bestuurder / bestuurder-filosoof. Bestuurders moesten grondig filosofisch geschoold zijn; van hun kant dienden de filosofen hun inzichten in te zetten bij het bestuur van de staat.
Of woorden van overeenkomstige strekking; in het antwoord moeten zowel de filosofie als de politiek genoemd worden.

Tekst 2**Maximumscore 2**

- 12 Net als Kallikles gaat de spreker uit van de ongelijkwaardigheid van mensen. / Net als Kallikles bestrijdt de spreker de fundamentele gelijkheid van mensen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 13 Anders dan Kallikles vindt de spreker dat mensen alleen mogen worden opgeofferd als daarmee een algemeen belang gediend wordt.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 3**Maximumscore 2**

- 14 De vertaling „universele schoonheid” suggereert een abstractieniveau dat Diotima hier nog niet heeft bereikt.
Of woorden van overeenkomstige strekking. Uit het antwoord moet blijken dat universele schoonheid volgens Diotima pas in een later stadium object van de liefde is.

Maximumscore 2

- 15 ὁ ἡγούμενος (regel 6)
Onjuist: τὸν ὀρθῶς λόγῳ (regel 5) / αὐτόν (regel 6 en 7)

Maximumscore 4

- 16 1. de liefde voor één mooi lichaam
2. de liefde voor alle mooie lichamen / de liefde voor ieder willekeurig mooi lichaam.
3. de liefde voor de schoonheid in de ziel
4. Dit antwoord is gegeven
5. de liefde voor de schoonheid van (vormen van) kennis
6. de liefde voor het absolute schone
Een antwoord is goed, wanneer het een correcte samenvatting vormt van de tekst én op de juiste plaats ten opzichte van de andere stadia is ingevuld.
Indien 0 of 1 antwoord goed, geen scorepunt toekennen.
Indien 2 antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen.
Indien 3 antwoorden goed, 2 scorepunten toekennen.
Indien 4 antwoorden goed, 3 scorepunten toekennen.
Indien 5 antwoorden goed, 4 scorepunten toekennen.

Maximumscore 2

- 17 κατίδη (regel 23) 1
κατόψεται (regel 27) 1

Maximumscore 2

- 18 De tweede.

Maximumscore 2

- 19 Het gebruik van τῶνδε wijst op de mooie dingen die dichtbij zijn / waarop de zintuiglijke waarneming betrekking heeft. 1
ἐκείνου wijst op het absolute / transcendente schone / het schone dat buiten de zintuiglijke waarneming ligt. 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 20 Als je al bij het zien van aardse schoonheid helemaal van je stuk bent, wat zal er dan wel niet gebeuren bij het aanschouwen van Het Schone?
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 4**Maximumscore 2**

- 21 Zowel Michelangelo als Diotima zeggen dat het aanschouwen van het aardse schone leidt tot het aanschouwen van het hemelse schone / bovenaardse schoonheid.

Maximumscore 2

- 22 Het absolute schone / het schone zelf.
Niet fout rekenen: de Idee / Vorm van het schone.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Op het formulier voor de corrector de scores per kolon invullen bij de nummers 23 tot en met 40.

Kolon 23**Maximumscore 3**

Ἐπειδὴν δ' ἐμπέση, οὐ πρότερον αὐτὸν ἀφήσει Σωκράτης,

Wanneer iemand in die situatie is beland, zal Sokrates hem niet (eerder) laten gaan / wegzenden,

waar	0
eerst	1
als eerste / beter	0
hemzelf	2
het / dezelfde	0
Sokrates zelf / uit eigen beweging	0
wegjagen / verlaten	2
verstoten / wegwerpen / kwijtraken / verliezen / vergeven / kwijtschelden / toelaten	0
laat Sokrates hem niet gaan	2
hij zal Sokrates niet laten gaan	0
liet gaan (tijd)	1

Kolon 24**Maximumscore 3**

πρὶν ἂν βασανίσῃ ταῦτα εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα.

voordat hij dat alles goed en mooi / zeer goed / grondig heeft / zal hebben onderzocht.

Niet fout rekenen: hem in dat alles	
eerder onderzoekt hij / zal hij onderzoeken	1
eerder heeft hij onderzocht	0
voordat hij onderzoekt	2
voordat jij zult hebben onderzocht	0
bewijzen	1
folteren / kwellen / pijnigen / op de pijnbank leggen	0
hetzelfde / dezelfde dingen	2
Indien ook in kolon 26, 27 en 32, steeds 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 3 scorepunten.	
al dat goede en mooie	0
touw	0
alles (i.p.v dat alles) / hem in alles	2
hen allen	0
ontmoeten / bedriegen / overal heen	0

Kolon 25**Maximumscore 2**

Ἐγὼ δὲ συνήθης τέ εἰμι τῷδε

Ik ben aan hem (hier) / hieraan gewend / met hem (hier) / hiermee bekend

Niet fout rekenen: ik ben bevriend met hem	
ik ben goed bekend aan hem (hier)	1
normaal / samenwonend	0
ik ben met / heb dezelfde gewoonte(n) als hij	0
ik ga	0
daarom / zo / hierdoor	0

Kolon 26**Maximumscore 3**

καὶ οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ὑπὸ τούτου πάσχειν ταῦτα,

en ik weet dat het onvermijdelijk is dit / dat door hem te ondergaan / doorstaan / lijden

Niet fout rekenen: onder hem

opzwellen

0

hij weet

0

omdat / wanneer / wat / alwat

0

daardoor / door dit / hierom

1

gedurende dit

0

getuchtigd worden

1

hetzelfde / dezelfde dingen

2

Indien ook in kolon 24, 27 en 32, steeds 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 3 scorepunten.

dat dat lijdt

0

dat door hem die eigenschap vertoond wordt

0**Kolon 27****Maximumscore 3**

καὶ ἔτι γε αὐτὸς ὅτι πείσομαι ταῦτα εὖ οἶδα·

en ik weet bovendien goed dat ik dat zelf zal ondergaan / doorstaan / lijden;

ik weet zelf goed

2

omdat / wanneer / wat / alwat

0

Indien ook in kolon 26, niet opnieuw aanrekenen.

ik onderga / doorsta / lijd

2

ik heb ondergaan / doorstaan

1

dat hij zal ondergaan

0

ik zal overreden / overtuigen / overreed worden

0

dat ik dit nog wel eens zal ondergaan (αὐτὸς niet vertaald)

2

hetzelfde / dezelfde dingen

2

Indien ook in kolon 24, 26 en 32, steeds 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 3 scorepunten.

Kolon 28**Maximumscore 2**

χαίρω γάρ τῷ ἀνδρὶ πλησιάζων,

Want ik vind het prettig / verheug me dicht bij deze / de man te zijn / deze man te naderen

/ ik verheug me, wanneer ik .....,

Niet fout rekenen: want ik verheug me over de man, wanneer ik .....

γάρ niet vertaald

1

ik groet

0

de mensen / een man

0

nader brengen / samenleven

0

als de man naderbij komt

0

Kolon 29**Maximumscore 4**

καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπομνησθεσθαι
 en ik meen dat het (helemaal) niet(s) slecht(s) is eraan herinnerd te worden / zich te herinneren

en ook niet	<u>3</u>
ook meen ik dat het niet slecht is	<u>3</u>
dat het voor niemand slecht is	<u>2</u>
ik meen dat niets slecht is om aan herinnerd te worden	<u>1</u>
dat hij (helemaal) niet slecht is	<u>0</u>
dat niemand slecht / een slecht persoon is	<u>0</u>
wee mij / aanstormen / lied	<u>0</u>
(iemand) eraan te herinneren	<u>3</u>
dat melding gemaakt wordt van	<u>3</u>

Kolon 30**Maximumscore 2**

ὅ τι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποιούμεν·
 wat wij niet goed hebben gedaan / deden of doen;

iets wat	<u>0</u>
μὴ niet vertaald	<u>0</u>
opdat niet	<u>0</u>
touw	<u>0</u>
Indien ook in kolon 24, hier opnieuw aanrekenen.	
zo / dan / hola / st!	<u>0</u>
en en / noch noch	<u>1</u>
gemaakt hebben of maken	<u>0</u>
gedaan hebben of deden	<u>0</u>
gedaan hebben of zullen doen	<u>1</u>

Kolon 31**Maximumscore 2**

ἀλλ' εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον ἀνάγκη εἶναι
 maar het is onvermijdelijk dat hij voor de rest van zijn leven voorzichtiger / bedachtzamer is

Niet fout rekenen: bezorgder / zorgzamer	
anders / andere (dingen)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 33, 37 en 40, dit steeds aanrekenen tot een maximum van 5 scorepunten.	
(zeer) voorzichtig / bedachtzaam	<u>1</u>

Kolon 32**Maximumscore 2**

τὸν ταῦτα μὴ φεύγοντα
 (hij) die dat niet ontvlucht / daarvoor niet weg loopt

Niet fout rekenen: als / omdat hij / men	
hij die hem niet ontvlucht	<u>0</u>
hetzelfde / dezelfde dingen	<u>1</u>
Indien ook in kolon 24, 26 en 27, steeds 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 3 scorepunten.	
μὴ niet vertaald / opdat niet	<u>0</u>
Indien ook in kolon 30, hier opnieuw fout rekenen	
ontvlucht is	<u>1</u>
dat vluchten	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 33	
Maximumscore 2	
ἀλλ' ἐθέλοντα μανθάνειν maar wil / bereid is te leren	
anders / andere (dingen)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 31, 37 en 40, dit steeds aanrekenen tot een maximum van 5 scorepunten.	
vrijwilliger	<u>0</u>
maar zal leren / gaat leren	<u>1</u>
hem te leren / te leren kennen	<u>0</u>
maar hij is bereid (nieuwe hoofdzin)	<u>0</u>
vernemen / zien / horen	<u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
ἕως ἄν ζῆι, zolang hij leeft / zal leven,	
morgenrood / morgen	<u>0</u>
totdat / opdat	<u>0</u>
zou / zou kunnen leven	<u>1</u>
koken	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 2	
καὶ μὴ οἰόμενον αὐτῷ τὸ γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι. en (hij) die niet denkt / meent dat bij hem het verstand vanzelf komt met de jaren	
ook al	<u>0</u>
μὴ niet vertaald	<u>0</u>
Indien ook in kolon 30 en 32, hier opnieuw aanrekenen.	
ook meent hij niet (als hoofdzin vertaald)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 33, hier niet opnieuw aanrekenen.	
hopen	<u>1</u>
een voorgevoel hebben / vrezen	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 4	
Ἔμοι μὲν οὖν οὐδὲν ἄηθες οὐδ' αὖ ἄηδὲς ὑπὸ Σωκράτους βασανίζεσθαι, Voor mij is / was het dus niet(s) ongewoon(s) / vreemd(s) / ongebruikelijk(s) noch (anderzijds / weer) (iets) onaangenaam(s) door Sokrates onderzocht / getoetst / beproefd te worden,	
οὖν niet vertaald	<u>3</u>
οὖν niet	<u>0</u>
niemand is / was voor mij ongewoon	<u>0</u>
voor mij is / was niets zonder gewoonte / niet gewend	<u>1</u>
voor mij is / was niets ongewoon	<u>2</u>
noch ongaarne	<u>3</u>
onderzocht te zijn	<u>3</u>
zich onder Sokrates te onderzoeken	<u>2</u>
Sokrates te onderzoeken	<u>0</u>
folteren / kwellen / pijnigen / op de pijnbank leggen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 24, niet opnieuw aanrekenen, tenzij actief vertaald.	

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 37	
Maximumscore 2	
ἀλλὰ καὶ πάλαι σχεδόν τι ἠπιστάμην, maar ik wist (ook) al lang zo goed als zeker	
anders / andere (dingen)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 31, 33 en 40, dit steeds aanrekenen tot een maximum van 5 scorepunten.	
reeds / vroeger / zoëven / lang	<u>1</u>
wij wisten	<u>0</u>
kunnen / in staat zijn / niet geloven	<u>0</u>
ik weet	<u>1</u>
Kolon 38	
Maximumscore 3	
ὄτι οὐ περὶ τῶν μειρακίων ἡμῖν ὁ λόγος ἔσοιτο dat voor ons het gesprek / ons gesprek niet zou zijn / gaan over de jongens	
Niet fout rekenen: zal zijn / gaan	<u>0</u>
omdat / wanneer / wat / alwat	
Indien ook in kolon 26, opnieuw aanrekenen.	
οὐ als οὐν	<u>0</u>
οὐ niet vertaald	<u>0</u>
verhaal	<u>2</u>
woord	<u>1</u>
getal / rekening	<u>0</u>
ging	<u>2</u>
zou kunnen gaan	<u>1</u>
ijlen / stormen / brengen	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 3	
Σωκράτους παρόντος, terwijl / wanneer Sokrates aanwezig is / was	
Niet fout rekenen: omdat Sokrates aanwezig is / was	
het gesprek van / met Sokrates, wanneer die aanwezig is / was	<u>1</u>
het gesprek van de aanwezige Sokrates	<u>0</u>
hoewel Sokrates aanwezig is / was	<u>0</u>
bij / van Sokrates zijnde / komend	<u>0</u>
langskomen / binnenkomen / optreden	<u>1</u>
toelaten	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 1	
ἀλλὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. maar over ons zelf.	
anders / andere (dingen)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 31, 33 en 37, dit steeds aanrekenen tot een maximum van 5 scorepunten.	
over uzelf	<u>0</u>
over ons en hen (zelf)	<u>0</u>
over ons (αὐτῶν niet vertaald)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 27, hier opnieuw aanrekenen.	

Einde